II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 18. maj 1994

om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 85

(IV/33.640-Exxon/Shell)

(Kun den engelske udgave er autentisk)

(94/322/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab,

under henvisning til Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 [1], senest ændret ved akten vedrørende Spaniens og Portugals tiltrædelse, særlig artikel 6 og 8,

under henvisning til de begæringer om negativattest og de anmeldelser vedrørende fritagelse i henhold til artikel 2 og 4 i forordning nr. 17, som Exxon Chemical International Inc. (Belgien) den 21. november 1991 og 29. maj 1992 indgav på vegne af alle Exxon Chemicals datterselskaber i Europa, og Shell International Petroleum Company Limited (London, Det Forenede Kongerige) den 2. december 1991 og 10. juni 1992 indgav på vegne af Shell Chimie SA (Rueil-Malmaison, Frankrig) og Shell Nederland Chemie BV (Rotterdam, Nederlandene) vedrørende en række aftaler mellem visse kemiselskaber i Exxon-koncernen (USA) og visse kemiselskaber i Shell-koncernen (Nederlandene og Det Forenede Kongerige),

under henvisning til offentliggørelsen af begæringernes og anmeldelsernes indhold i hovedtræk [2] i henhold til artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17,

efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFREMSTILLING

A. Sagens genstand

(1) Denne beslutning omhandler en række aftaler mellem kemiselskaber i Exxon- og Shellkoncernerne og vedrører etablering, finansiering, opbygning, ledelse og drift af et joint venture-selskab inden for produktion under et fransk selskab i Exxon-koncernen og et fransk selskab i Shell-koncernen.

Joint venture-selskabets navn er »Compagnie Industrielle des Polyéthylènes de Normandie« (CIPEN) og er beliggende i Notre-Dame-de-Gravenchon (NDG) i Frankrig, hvor Exxon også har et integreret olie- og kemikompleks.

(2) Hovedformålet med de fælles anlæg er at fremstille lineær low-density polyethylen (LLDPE), men eventuelt også high-density polyethylen (HDPE). Termen lineær polyethylen omfatter både LLDPE og HDPE og må ikke forveksles med high-pressure low-density polyethylen (LDPE).

[1] EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.
[2] EFT nr. C 92 af 2. 4. 1993, s. 2.

B. Virksomhederne

(3) De to parter, der samarbejder i CIPEN, er Exxon Chemical Polymers SNC (NDG, Frankrig) og Shell Chemie SA (Rueil-Malmaison, Frankrig), begge oprettet under fransk lovgivning og selskaber i henholdsvis Exxon- og Shell-koncernerne. Parterne i de andre anmeldte aftaler indgår ligeledes alle i enten Exxon-koncernen eller Shell-koncernen.

(4) Exxon-koncernen er en multinational koncern, hvis væsentligste forretningsområde er energi. Selskabet efterforsker og udvinder råolie og naturgas, fremstiller olieprodukter samt transporterer og sælger råolie, naturgas og olieprodukter. Exxon er en af de store producenter og forhandlere af petrokemiske produkter (ethylen, propylen, benzen og disses derivater).

(5) Shell-koncernen er en multinational koncern, der driver handel inden for olie, naturgas, kemiske produkter, kul og metaller. Koncernen er således meget aktiv inden for produktion og forhandling af petrokemiske produkter.

C. Produkterne og markederne

(6) LLDPE, som aftalen om joint venture-selskab under Exxon og Shell primært omfatter, og HDPE er termoplast, som produceres af ethylen, en monomer fra krakning af nafta, ethan og gasolie, samt comonomerer som f.eks. 1-buten. Den lineære polyethylen, som Exxon og Shell fremstiller i deres joint venture-selskab, produceres ved polymerisation og forarbejdning af ethylen- og 1-buten-råmateriale.

(7) Forbruget af LDPE/LLDPE kan ud fra fremstillingsteknikken og anvendelsesformen opdeles i følgene hovedområder:

— folie og ark som f.eks. kraftige sække; krympefolie og strækfolie; til andre emballeringsformål i industrien, detailhandelen og husholdningerne; bæreposer; til landbrugs-, bygge- og anlægsformål samt affaldssække

— sprøjtestøbning

— blæsestøbning i forbindelse med mange husholdningsprodukter, hvor materialets fine overflade er fordelagtig

— rør og profiler, især i land- og havebrugssektoren

— tråd og kabel

— ekstrusionsbelægning, som anvendes ved fremstilling af emballageenheder til væsker.

(8) Forbruget af HDPE kan ud fra fremstillingsteknikken og anvendelsesformen opdeles i følgende hovedområder:

— sprøjtestøbning, herunder af kasser og æsker; husholdningsartikler og andre produkter, som f.eks. legetøj og elektriske komponenter

— blæsestøbning, især til distinktiv emballering og store tromler samt andre beholdere

— ekstrusion, herunder til emballeringsfolie; rør og profiler; tråd og kabler, geotekstiler, bånd, monofilamenter og raffia

— andre formål primært i forbindelse med rotationsstøbning og smeltestøbning.

(9) I 1991 lå mere end 70 % af LDPE/LLDPE-forbruget inden for folie- og arkområdet, medens kun ca. 2 % inden for blæsestøbning.

Derimod fandt mere end 40 % af HDPE-forbruget sted inden for blæsestøbning. Desuden lå 25 % af HDPE-forbruget inden for sprøjtestøbning, medens LDPE/LLDPE-forbruget hertil var på under 8 %.

Da HDPE har betydeligt sværere ved at substituere LLDPE end LDPE, er det marked, der primært påvirkes af dette joint venture, altså det samlede marked for LDPE og LLDPE.

(10) LDPE og LLDPE er ganske vist ikke fuldt substituerbare, men det eneste anvendelsesområde, hvor LDPE nærmest slet ikke kan substitueres af LLDPE, er ekstrusionsbelægning, som tegner sig for under 8 % af det samlede LDPE-forbrug. Udviklingen af ny teknik øger imidlertid substituerbarheden mellem visse polymerer. For polyethylenpolymerers vedkommende er den mest markante ændring dog, at polypropylen delvis er begyndt at konkurrere med HDPE. Denne ændring har derfor kun en begrænset indirekte virkning på LDPE/LLDPE-markedet.

(11) Da den LLDPE-proces, der anvendes i CIPEN, også kan anvendes til produktion af HDPE, kan HDPE-markedet også påvirkes af joint ventureselskabet.

(12) Som tidligere nævnt er polypropylen delvis begyndt at konkurrere med HDPE. Således blev HDPE i 1991 udsat for en mærkbar konkurrence fra polypropylens side på nogle områder inden for sprøjtestøbning (især husholdningsartikler) og nogle områder under ekstrusion, bl. a. net, geotekstiler, bånd, monofilamenter og raffia.

(13) Det relevante geografiske marked er hele EF, idet de pågældende produkter lader sig transportere let og sikkert, og da EF-producenterne og leverandørerne i stor udstrækning driver handel på tværs af medlemsstaterne.

(14) Det relevante marked for LDPE/LLDPE er i økonomisk henseende Fællesskabet og ikke hele Vesteuropa (EF og EFTA). På den ene side var de fire største eksportlande i Vesteuropa i 1991 EF-medlemsstater (Nederlandene, Belgien, Frankrig og Tyskland), der tilsammen tegnede sig for over 70 % af den samlede mængde, der blev leveret inden for Europas grænser, og på den anden side var de fire største importlande, der tegnede sig for 60 % af den interne handel i Vesteuropa, også EF-medlemsstater (Tyskland, Italien, Det Forenede Kongerige og Frankrig). Af de ca. 3 200 000 tons LDPE/LLDPE, som EF-lande eksporterede i 1991, blev kun ca. 300 000 tons eksporteret til EFTA-lande, medens mere end 2 380 000 tons gik til andre medlemsstater. Af de ca. 3 370 000 tons LDPE/LLDPE, som medlemsstaterne importerede i 1991, importeredes mindre end 390 000 tons fra EFTA-landene, medens mere end 2 380 000 tons blev importeret af andre medlemsstater. Selv hvis hele Vesteuropa økonomisk set skulle være det relevante marked, ville næsten alle producenters andele af kapaciteten svare nogenlunde til de andele, som de har i EF, og Kommissionens vurdering af forholdene ville ikke ændre sig.

(15) Tilsvarende betragtninger gælder i forbindelse med HDPE. I 1991 var de to største eksportlande i Vesteuropa medlemsstater (Belgien og Tyskland), medens de fire største importlande var medlemsstater (Tyskland, Det Forenede Kongerige, Frankrig og Italien). Af de ca. 1 600 000 tons HDPE, som medlemsstater eksporterede i 1991, blev kun ca. 140 000 tons eksporteret til EFTA-lande, medens ca. 1 270 000 tons gik til andre medlemsstater. Af de ca. 1 900 000 tons HDPE, som blev importeret af medlemsstater i 1991, blev kun ca. 200 000 tons importeret af EFTA-lande, medens ca. 1 270 000 tons blev importeret fra andre EF-medlemsstater.

(16) For polypropylens vedkommende er der tale om en tilsvarende situation. De tre største eksportlande i Vesteuropa i 1991 var medlemsstater (Belgien, Frankrig og Nederlandene), medens de fire største importlande var medlemsstater (Tyskland, Italien, Det Forenede Kongerige og Belgien). Af de 2 840 000 tons polypropylen, som medlemsstater eksporterede, blev mindre end 200 000 tons eksporteret til EFTA-lande, medens ca. 2 270 000 tons gik til andre medlemsstater. Af de ca. 2 700 000 tons polypropylen, der i 1991 blev importeret af medlemsstater, blev ca. 300 000 tons importeret fra EFTA-lande, medens ca. 2 270 000 tons blev importeret fra andre medlemsstater.

(17) EF's samlede LDPE/LLDPE-kapacitet udgjorde i 1991 ca. 5,5 mio tons. Den største LDPE/LLDPE-producent i EF er for øjeblikket Enichem, der i 1991 havde en andel af produktionskapaciteten på ca. 24 %, fulgt af Dow med ca. 12,5 %, BP/Bayer med ca. 12 %, Exxon med ca. 11,5 %, Shell med ca. 8,5 %, DSM med ca. 8,5 %, Atochem med ca. 7,5 %, BASF med ca. 5 %, Repsol med ca. 5 %, Leuna Werke med ca. 3 % og Neste med ca. 2,5 %. Exxons anlæg (bortset fra CIPEN) er placeret i Meerhout (375 000 tons LDPE årligt) og Antwerpen (260 000 tons LDPE årligt) i Belgien. Exxon har tillige et LLDPE/HDPE-anlæg i Al Jubail i Saudi-Arabien (50 % af et joint venture-selskab »Kemya«, der producerer 430 000 tons årligt), der leverer store mængder til EF. Shells anlæg (bortset fra CIPEN) er placeret i Berre (105 000 tons LDPE årligt) og Fos (100 000 tons LDPE årligt) i Frankrig, i Carrington (105 000 tons LDPE årligt) i Det Forenede Kongerige og i Wesseling (50 % af joint venture-selskabet »ROW« (med BASF som partner), der har en produktionskapacitet på 400 000 tons LDPE og 15 000 tons LLDPE/HDPE årligt), hvor Shell har 12 % trækningsrettigheder i Tyskland.

(18) EF's samlede HDPE-kapacitet var i 1991 på ca. 3,1 mio tons. Den største HDPE-producent i EF er for øjeblikket Hoechst/Wacker med en andel af produktionskapaciteten på ca. 17,4 % i 1991, fulgt af Fina/Petrochim med ca. 14,4 %, BP/Bayer med ca. 11 %, Enichem med ca. 10,5 %, Solvay med ca. 8 %, Repsol med ca. 7 %, Dow med ca. 6,2 %, BASF med ca. 6 %, DSM med ca. 5 %, Huels med ca. 5 %, Atochem med ca. 3 %, Neste med ca. 3 %, POB/Danubia med ca. 3 % og Shell med ca. 0,5 %. Som tidligere nævnt har Exxon (bortset fra CIPEN) et LLDPE/HDPE-anlæg i Saudi-Arabien (50 % af joint venture-selskabet »Kemya«, der producerer 430 000 tons årligt). Shell har (bortset fra CIPEN) et HDPE-anlæg i Wesseling i Tyskland (50 % af joint venture-selskabet »ROW« (med BASF som partner), der har en produktionskapacitet på 215 000 tons årligt).

(19) EF's samlede polypropylenkapacitet var i 1991 på ca. 4,6 mio tons. Den største polypropylen-producent i EF er for tiden Himont med en andel af produktionskapaciteten på ca. 17 % i 1991, fulgt af Shell med ca. 11,6 %, Hoechst med ca. 11,6 %, Atochem/BP med ca. 7,2 %, Neste med ca. 6,5 %, ICI med ca. 6,5 %, BASF med ca. 5,9 %, DSM med ca. 5,8 %, Solvay med ca. 5 %, Amoco med ca. 4 %, Norpolefin/Statoil med ca. 4 %, Fina med ca. 3,5 %, Repsol med ca. 3 %, Polychim med ca. 3 %, Danubia/OMV med ca. 2,9 % og Huels med ca. 2,5 %.

(20) Det samlede beregnede LDPE/LLDPE-forbrug (produktion + import − eksport) i EF var på ca. 4,9 mio tons i 1991.

Markedsandelen svarede i høj grad til de enkeltes kapacitetsandele, selv når der tages højde for, at der i 1991 blev importeret ca. 974 000 tons LDPE/LLDPE til EF og eksporteret ca. 818 000 tons fra EF.

Ligesom andre af EF's polyethylenproducenter sælger Exxon og Shell (før oprettelsen af CIPEN-anlægget solgte Shell LLDPE, som var købt hos Exxon) størstedelen af den LDPE/LLDPE, som de producerer, til kunder, der selv foretager videreforarbejdning. Markedet er således meget opbrudt med mange hundrede forarbejdningsvirksomheder af forskellig størrelse. Der forekommer således kun i meget begrænset omfang vertikal integration og monopolistiske forhold på forbrugssiden.

(21) Det samlede beregnede HDPE-forbrug (produktion + import − eksport) i EF var på ca. 2,9 mio tons i 1991.

Markedsandelene svarede nogenlunde til de enkeltes kapacitetsandele, selv når det tages i betragtning at der i 1991 blev importeret ca. 637 000 tons HDPE til og eksporteret ca. 343 000 tons fra EF.

(22) Det samlede beregnede polypropylenforbrug (produktion + import − eksport) i EF var på ca. 3,8 mio tons i 1993.

Markedsandelene svarede nogenlunde til de enkelte kapacitetsandele, selv når det tages i betragtning, at der i 1991 blev importeret ca. 440 000 tons polypropylen til og eksporteret 575 000 tons fra EF.

(23) LDPE/LLDPE- og HDPE-markederne har oligopolitisk karakter, da et lille antal virksomheder (Enichem, Dow, BP/Bayer, Exxon, Shell og DSM for LDPE/LLDPE's vedkommende og Hoechst/Wacker, Fina/Petrochim, BP/Bayer, Enichem og Solvay for HDPE's vedkommende) har den største kapacitetsandel og — da kapacitets- og markedsandele så markant svarer til hinanden — den største markedsandel. Disse markeder karakteriseres samtidig af en markant prisgennemsigtighed og af en vis stabilitet i de enkeltes andele af produktionskapaciteten på trods af den manglende balance mellem produktionskapacitet og efterspørgsel. Polypropylenmarkedet har ligeledes oligopolitisk karakter, idet det kun er de tre første selskaber på listen, der har en kapacitetsandel på mere end 10 % hver (Himont, Hoechst og Shell), medens det kun er disse tre samt de tre følgende (Atochem/BP, Neste og ICI), der har en andel på over 6 %, og idet der er en yderst markant prisgennemsigtighed og samtidig nogen stabilitet i andelene af produktionskapaciteten, medens kapacitets- og markedsandelene i høj grad svarer til hinanden.

(24) Som nævnt fremstilles den lineære polyethylen, som Exxons og Shells joint venture-selskab producerer, ved polymerisation og forarbejdning af ethylen- og 1-buten-råmaterialer. Både Exxon og Shell producerer ethylen, og Exxon har et dampkrakningsanlæg i NDG. Ved at udvide dette dampkrakningsanlægs kapacitet kan Exxon producere det ethylenråmateriale (200 000 tons), som Exxons og Shells joint venture-selskab i NDG har behov for. De 100 000 tons ethylen, som Exxons polyethylenanlæg i Antwerpen og Meerhout (Belgien) skal forsynes med, leveres af Shell, som har et dampkrakningsanlæg i Moerdijk (Nederlandene).

(25) Den nuværende situation på polyethylenmarkedet er kendetegnet ved en vis ubalance mellem produktionskapacitet og efterspørgsel. Nogle selskaber er dog stadig optimiske med hensyn til udviklingen på LDPE/LLDPE-markedet, hvilket skyldes deres billige LLDPE-enheder, samt at de nu ikke retter deres opmærksomhed inden for LDPE-området mod folie, som skal kunne anvendes til mange formål, men mod mere specifikke anvendelsesformål.

D. De i 1989/1990 indgåede aftaler

(26) De aftaler, som denne procedure omhandler, vedrører oprettelsen af et 50 %/50 % joint venture-selskab (CIPEN), et selskab, der er beliggende i NDG og som hovedaktivitet har produktion af LLDPE. Anlægget er allerede bygget og skal (i de første 15 år efter ibrugtagningen) drives af Exxon Chemical Polymers SNC (ECP). De produkter, som fremstilles af joint venture-selskabet, vil de to parter sælge uafhængigt af hinanden sammen med samme eller tilsvarende produkter af egen produktion.

Joint venture-selskabets produktionskapacitet er 220 000 tons lineær polyethylen (primært LLDPE) årligt. En stor del af råmaterialerne leveres af moderselskaberne. Exxons og Shells samlede produktionskapacitet for LDPE/LLDPE lå derfor ved udgangen af 1992 på ca. 1,3 mio tons årligt (ca. 20 % mere end deres samlede produktionskapacitet i 1991) eksklusive Exxons produktionskapacitet i Saudi-Arabien (1). Efter færdiggørelsen (den 15. maj 1992) har Exxon og Shell tilsammen over 20 % af EF's samlede produktionskapacitet for LDPE/LLDPE.

(1) Exxon har en produktionskapacitet i Saudi-Arabien på 215 000 tons årligt (3,9 % af den samlede LDPE/LLDPE-kapacitet i EF i 1991), og Exxons salg i EF af LLPDE fra Saudi-Arabien udgjorde i 1991 43 500 tons.

(27) De væsentligste elementer i det aftalekompleks, der blev underskrevet i 1989/1990, er følgende :

a) en joint venture-aftale mellem Shell Chimie SA og ECP

b) en aftale om vedtægter for den økonomiske firmagruppe (GIE) dannet af Shell Chimie SA og ECP

c) interne regler og driftsbestemmelser, som er godkendt af CIPEN's generalforsamling

d) en aftale mellem Shell Chimie SA og ECP samt CIPEN om anlæggets udnyttelse

e) ethylenleveringsaftaler (SWAP) mellem Exxon Chemical Belgium og Shell Nederland Chemie BV på den ene side og Société Français Exxon Chemical og Shell Chimie SA på den anden

f) en 1-buten-leveringsaftale mellem ECP og Shell Nederland Chemie BV

g) en bygnings-, drifts- og vedligeholdelsesaftale mellem ECP og CIPEN

h) en teknologiaftale vedrørende lineær polyethylen mellem Exxon Corporation og CIPEN.

Hovedelementerne i ovennævnte aftaler var følgende :

(28) a) *Joint venture-aftalen*

Dette er hovedaftalen, hvori de grundlæggende principper for joint venture-selskabet fastsættes. De centrale bestemmelser er følgende :

— Shell Chimie SA og ECP er enige om at danne CIPEN som en økonomisk firmagruppe (»groupement d'intérêt economique« (GIE)) mellem de to selskaber i henhold til fransk lovgivning. Selskaberne overdrager joint venture-selskabet til CIPEN.

— De stiftede selskaber skal have lige dele interesser i CIPEN, svarende til finansieringen af joint venture-selskabet, som deles ligeligt mellem dem (de samlede omkostninger til anlægget beløber sig til ca. 1 000 mio. ffr.)

— Denne aftale skal gælde og kunne håndhæves i de første 15 år efter ibrugtagningen af joint venture-anlægget.

(29) b) *GIE-vedtægterne*

Formålet med CIPEN er :

— på medlemmernes vegne at bygge og drive — direkte eller indirekte (herunder bemyndige ECP til at udforme, bygge og drive) — et produktionsanlæg for lineær polyethylen i NDG

— at stille al den polyethylen, som produceres af ethylen og/eller råmaterialer, som selskabets aktionærer eller deres datterselskaber leverer, til disses rådighed til kostpris.

(30) GIE's operative enheder er generalforsamlingen, enedirektøren og revisionschefen.

— Generalforsamlingen skal bestå af en repræsentant for hver af aktionærerne, og dens beslutninger skal træffes ved enstemmighed. Forsamlingen skal have beføjelse til at ændre bestemmelserne i CIPEN's vedtægter og de interne regler og driftsbestemmelser, øge eller reducere kapitalen, godkende regnskaberne samt investerings- og driftsbudgetterne, udnævne direktøren og revisionschefen, fastlægge selskabets politik med hensyn til amortisering, afskrivning og reserver, give tilladelse til endorsementer, kautioner og garantier, som CIPEN yder, udpege en leder af produktionsanlægget for lineær polyethylen i NDG, godkende forslag til nye investeringer, lån og ibrugtagning af bankfaciliteter, samt generelt træffe alle beslutninger, som vedrører CIPEN, især dem, der ikke kan træffes af direktøren.

— Enedirektøren vælges blandt personalet i ECP og udnævnes af generalforsamlingen. Direktøren skal udføre de beslutninger, der følger af det investeringsbudget, som generalforsamlingen har godkendt. Direktøren har generelt set ikke beføjelse til at påtage sig andre opgaver end at forestå den almindelige daglige ledelse.

— Revisionschefen udpeges af generalforsamlingen og vælges blandt personalet i Shell Chimie SA. Revisionschefen har beføjelse til at gennemføre en hvilken som helst kontrolundersøgelse af CIPEN's aktiviteter, men kan imidlertid ikke gribe ind i sådanne aktiviteter.

GIE skal give autoriserede repræsentanter for begge medlemmer (»revisionsholdet«) ubegrænset adgang til GIE's aktiviteter. Den revision og kontrol, som revisionschefen (og revisionsholdet) udøver, begrænses til GIE's aktiviteter og omfatter ikke andre industrielle aktiviteter på samme område i NDG. Revisionschefen har dog personligt adgang til andre relevante industrielle aktiviteter på området og til visse væsentlige tekniske oplysninger samt fortrolige informationer.

(31) c) *Interne regler og driftsbestemmelser*

Disse regler og bestemmelser omfatter bl.a. nye investeringer, omkostningsfordeling, aftagne og leverede mængder samt organisering af den daglige ledelse.

— Nye investeringer: der kan sondres mellem fire forskellige former for nye investeringer, hvoraf tre falder inden for og en uden for GIE:

1) Fælles investeringer, som ikke går ud over den bemyndigelse, som direktøren har i det årlige budget: direktøren kan foretage disse investeringer, da de er forudset i det budget, som generalforsamlingen har godkendt.

2) Fælles investeringer, som går ud over den bemyndigelse, som direktøren har i det årlige budget: ehtvert forslag vedrørende CIPEN's potentielle fælles investeringer, der går ud over den bemyndigelse, som direktøren har i det årlige budget, skal forelægges generalforsamlingen. Hvis en part ikke kan godkende et sådant forslag, kan den anden part foretage en sådan investering i anlægget på de nedenfor anførte betingelser.

3) Separate investeringer inden for GIE: et medlem må kun foretage en sådan investering, hvis det andet medlem har afvist at foretage den sammen med førstnævnte, og kun hvis en sådan investering ligger inden for anlæggets produktionsmuligheder i den af generalforsamlingen fastlagte form.

Separate investeringer af denne karakter er underlagt følgende betingelser:

— investeringen skal ske ene og alene for det investerende medlems regning og risiko og til sammes fordel

— det investerende medlem skal træffe foranstaltninger til at opnå alle nødvendige faciliteter hos og tjenesteydelser fra GIE og holde det ikke-investerende medlem skadesløs i forbindelse med eventuelle omkostningsstigninger, som direkte eller indirekte hidrører fra sådanne investeringer

— alle separate investeringer, som et medlem foretager, og som nødvendiggør en fornyet opdeling af medlemmernes respektive produktionsrettigheder, skal begrænses ud fra det generelle princip om, at hvert medlems produktionsrettigheder skal udgøre mindst 33 %.

4) Separate investeringer uden for GIE: uden for GIE kan det enkelte medlem altid foretage uafhængige investeringer i et hvilket som helst anlæg, uanset om det vedrører lineær polyethylen eller ej.

— Omkostningsdeling: CIPEN's faste omkostninger bæres af medlemmerne i forhold til deres aktiepost; variable omkostninger pålægges aktionærerne i forhold til den produktion, de foretager igennem CIPEN.

— Aftagne og leverede mængder: når produktionsplanen er fastlagt skal de enkelte medlemmer levere den mængde ethylen og 1-buten, som kræves til produktionen af polyethylen i den følgende måned, og aftage en tilsvarende del af produktionen som leverance i overensstemmelse med bestemmelserne i aftalen om anlæggets udnyttelse.

— Organisering af den daglige ledelse: i henhold til aftalen skal der oprettes et driftsudvalg, bestående af to medlemmer for hver part samt GIE's direktør, som skal føre tilsyn med bygningen af anlægget og GIE's aktiviteter. Udvalget skal således sørge for, at planen over de mængder, der månedligt skal aftages, overholdes, at der årligt opstilles en produktionsplan og et produktionsbudget, udvikles nye og eksperimentielle produkter, udarbejdes investeringsforslag og foretages kvalitetskontrol.

(32) d) *Aftale om anlæggets udnyttelse*

Beregningen af Shells og Exxons produktionsrettigheder er et af de forhold, der fastlægges i denne aftale: anlæggets produktionstimer skal opdeles forholdsvist efter parternes interesser i CIPEN.

Det fastsættes i aftalen, at hvis en af parterne ikke fuldt ud udnytter alle sine produktionsrettigheder i en given periode, skal de to parter drøfte en eventuel omfordeling af produktionsrettighederne for en sådan periode.

(33) e) *Bygnings-, drifts- og vedligeholdelsesaftalen*

CIPEN bemyndiger ECP til at udforme, bygge og drive et produktionsanlæg for lineær polyethylen i NDG for en periode på 15 år med en årlig kapacitet på ca. 220 000 metriske tons til en pris af ca. 1 000 mio. ffr. samt indhente alle nødvendige bygge- og driftstilladelser.

(34) f) *Ethylenleveringsaftaler (Swap)*

Société Française Exxon Chemical (ECSF) skal levere ethylen til Shell Chimie SA (SC) i mængder, der svarer til SC's behov med henblik på produktion af lineær polyethylen i NDG i henhold til aftalen som anlæggets udnyttelse (1), og et af ECSF's selskaber, Exxon Chemical Belgium (ECB), skal købe en tilsvarende mængde på lignende vilkår og betingelser fra et af Shells selskaber : SC skal sørge for, at Shell Nederland Chemie BV (SNC) leverer en sådan mængde i Antwerpen (2) på tilsvarende vilkår og betingelser. Der er to købs- og leveringsaftaler (Exxon-SC og SNC-Exxon) på samme vilkår.

(35) g) *1-buten leveringsaftale*

Shell skal sælge Exxon en vis procentdel (minimum 85 %, maksimum 115 %) af den justerede grundmængde af 1-buten (den vurderede årlige grundmængde, der kræves for at producere 110 000 tons lineær polyethylen i NDG-anlægget, justeret i forhold til den årlige produktion af lineær polyethylen for Exxon i samme enhed).

(36) h) *Teknologiaftalen om lineær polyethylen*

Exxon Corporation tilstår GIE som Exxon-selskab rettigheder og forpligtelser i henhold til licensaftalen om Low Pressure Polyethylen mellem Union Carbide Corporation (UCC) og Exxon Corporation, i henhold til hvilken Exxon må producere, anvende og sælge polyethylenplast under anvendelse af UCC's teknik og patentrettigheder til polyethylen.

GIE får dermed udvidet rettighederne i henhold til Exxon/UCC's PE-licens — og fortsat ny teknologi og teknisk støtte fra Exxon — til kommerciel fremstilling af lineær polyethylen i Frankrig. For ved konstruktionen af anlægget at kunne anvende de oplysninger, der indgår i UCC's-PE-teknik, Exxons PE-teknik og Exxons PE-forbedringer, skal GIE betale Exxon et fast engangsbeløb samt en løbende licensafgift på alt PE-plast, der produceres på GIE's anlæg eller andre anlæg i tilknytning hertil og sælges eller anvendes i licensperioden.

(1) Shell får leveret Exxon-ethylen fra NDG ved det fælles LLDPE/LDPE anlæg.

(2) ECB får leveret ethylen fra Shell i Moerdijk (Nederlandene) ved rørnettets Antwerpen-område, der ejes af Ethyleen Pijpleiding Maatschappij.

E. Anmeldelse og ændring af aftalerne

(37) Efter at Kommissionen havde sendt en meddelelse af klagepunkter til begge parter, anmeldte de ovennævnte aftaler. Kommissionen fandt det derfor hensigtsmæssigt at sende en supplerende meddelelse af klagepunkter den 3. april 1992, hvori den bekræftede sin juridiske vurdering af sagen og forklarede, at betingelserne for at opnå fritagelse i henhold til artikel 85, stk. 3, ikke var opfyldt, idet aftalen pålagte parterne konkurrencebegrænsninger, som ikke var nødvendige for at nå de i artikel 85, stk. 3, nævnte mål.

(38) Det var således fastlagt, at

a) den ene parts nye separate investeringer i de fælles faciliteter afhang af den anden parts godkendelse

b) et driftsudvalg bestående af repræsentanter for begge parter var ansvarligt for de fleste beslutninger vedrørende drift og ledelse af joint venture-selskabet, hvilket gav mulighed for, at der konstant flød en strøm af konkurrencemæssigt set følsomme oplysninger mellem parterne

c) hvis den ene part ikke udnyttede sin andel af anlæggets produktionskapacitet fuldt ud, kunne den anden part ikke overtage den uudnyttede kapacitet helt eller delvis uden førstnævntes samtykke.

(39) Parterne ændrede i lyset af Kommissionens bemærkninger i den supplerende meddelelse af klagepunkter af 3. april 1992 de oprindelige aftaler og anmeldte følgende ændringer :

a) Hver af parterne i joint venture-selskabet har ret til at foretage investeringer inden for GIE. Hvis den påtænkte investering medfører en ændring af eksisterende produktionsfaciliteter, skal det medlem, der ønsker at foretage investeringen, give det andet medlem mulighed for at foretage investeringen i fællesskab med førstnævnte.

Hvis det andet mellem ønsker at deltage i investeringen, skal det fælles investeringsforslag forelægges generalforsamlingen, hvis det ligger uden for den bemyndigelse, som direktøren har i det årlige budget.

Hvis det andet medlem ikke ønsker at deltage, har det medlem, der ønsker at foretage investeringen, lov hertil, hvis en sådan investering ikke påvirker de tekniske muligheder i GIE's produktionsanlæg for lineær polyethylen. Sådanne investeringer skal imidlertid underkastes samme betingelser som anført i den oprindelige version af denne bestemmelse.

b) Driftsudvalget er erstattet af et rådgivende udvalg, som indkaldes efter enedirektørens skøn, og som denne konsulterer i spørgsmål af administrativ eller teknisk karakter.

c) Hvis en af parterne ikke udnytter sine produktionsrettigheder fuldt ud, har den anden part ret til at overtage de uudnyttede produktionsrettigheder helt eller delvis uden at skulle konsultere den anden part.

F. Interesserede parters bemærkninger

(40) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede parter efter offentliggørelsen af meddelelsen i henhold til artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17.

II. RETLIG VURDERING

A. Karakteren af samarbejdet i Exxons og Shells joint venture-selskab

(41) De aftaler mellem kemiselskaber under Exxon-koncernen og Shell-koncernen, som er genstand for denne beslutning, omhandler oprettelsen af et joint venture-selskab og råmaterialeleverancer. Joint venture-selskabet har karakter af et virksomhedssamarbejde, da det ikke varetager en selvstændig erhvervsvirksomheds samlede funktioner og bevirker en samordning af den konkurrencemæssige adfærd mellem de stiftende selskaber indbyrdes eller mellem de stiftende selskaber og joint venture-selskabet (punkt 10 i nævnte meddelelse fra Kommissionen [1]) sammenholdt med artikel 3, stk. 2, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 4064/89) [2].

B. Artikel 85, stk. 1

(42) Aftalerne mellem Exxon og Shell er omfattet af artikel 85, stk. 1, da de begrænser konkurrencen og kan påvirke handelen mellem medlemsstater. Kommissionen kan derfor ikke udstede den negativattest, som parterne anmoder om i deres ansøgning. Der kan imidlertid finde fritagelse sted i henhold til artikel 85, stk. 3.

(43) Når Kommissionen tager hensyn til de kriterier, der er fastsat i Kommissionens meddelelse om joint ventureselskaber oprettet i samarbejdsøjemed, og anvender disse i lyset af de særlige omstændigheder, der gælder for dette tilfælde, må den konkludere, at aftalerne a) medfører fælles kontrol af selskabet, b) har til formål eller til følge at samordne parternes konkurrencemæssige adfærd og derfor udgør en konkurrencebegrænsning og c) kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater.

a) *Fælles kontrol*

(44) CIPEN er ikke en uafhængig og selvstændig virksomhed i forhold til de stiftende selskaber, da selskabets aktiviteter er begrænset til produktion og levering af lineær polyethylen til de stiftende selskaber, som fortsat selv producerer og sælger samme eller tilsvarende produkter. CIPEN's aktiviteter fastlægges enstemmigt af generalforsamlingen. Den daglige ledelse forestås af en direktør, der er valgt blandt Exxons personale og kontrolleres af en revisionschef, som er valgt blandt Shells personale. Selv om revisionschefen ikke har beføjelser til at gribe ind i CIPEN's aktiviteter, giver selskabets struktur begge medlemmer mulighed for at få alle oplysninger om selskabets forretningsaktiviteter. Parterne hævder, at deres kontrol er begrænset til organisatoriske og tekniske ordninger for anvendelsen af produktionsfaciliteterne. CIPEN kendetegnes imidlertid bl.a. af, at begge foretagender deltager i budgetbeslutninger, at de træffer fælles beslutning om fælles fremtidige investeringer, som ikke ligger uden for den bemyndigelse, direktøren er givet i det årlige budget, og om fælles fremtidige investeringer, som ligger uden for dennes bemyndigelse, samt at foretagenderne træffer fælles beslutninger om optimering af anlægget og om produktudvikling. Shell spiller derfor ikke blot rollen som passiv investor, og forholdet mellem parterne svarer

[1] EFT nr. C 43 af 16. 2. 1993, s. 2.

[2] EFT nr. L 257 af 21. 9. 1990, s. 14; berigtiget i EFT nr. L 395 af 30. 12. 1989, s. 1.

ikke til forholdet mellem kunde og leverandør, ligesom dette heller ikke er en langsigtet forarbejdningsordning.

En fælles kontrol mellem konkurrenter forudsætter i dette tilfælde et tæt og løbende samarbejde mellem de stiftende selskaber: et sådant samarbejde fører nødvendigvis til en samordning af ledelsesstrukturen og åbner mulighed for gensidig udveksling af oplysninger.

(45) I Exxon/Shell-sagen er samarbejdet ikke begrænset til organisatoriske og tekniske ordninger vedrørende brugen af faciliteterne, men derimod en faktisk fælles kontrol, som de stiftende selskaber udøver med joint venture-selskabet. Det bør bemærkes, at Exxon som anført i Exxons interne notits af 1. februar 1989 (møde med Shell, Paris, den 26. januar 1989) foretrak en forudbetalingsaftale (PPA), som efter Shells opfattelse ville have gjort det vanskeligt at opnå ens kontrol med anlægget. Shell kunne imidlertid ikke acceptere, at Exxon fik kontrollen alene, og opnåede i sidste ende et ægte fælles ejerskab.

(46) Dette fremgår af Shells interne note af 1. februar 1989 (samarbejdsformen i Cape-projektet). I punkt 2 i noten forklares det under overskriften »Hvorfor ikke en forarbejdningsaftale som i Mosmorran« (Storbritannien) ganske tydeligt, hvilken afgørende forskel der er mellem:

1) en aftale om et joint venture-selskab, der er begrænset til tekniske aftaler om fælles produktion (et »råmaterialestyret projekt«) som i Mosmorran, der beskrives som et »anlæg til bearbejdning af ethan og propan fremstillet af Shells og Exxons E & P-selskab — Exxon og Shell har pr. definition krav på hver 50 % af produktionen« (1) — og

2) et »produktdrevet projekt« som i Notre-Dame-de-Gravenchon.

(47) De særlige karakteristika ved et sådant »produktdrevet projekt« er bl.a. følgende:

i) begge de stiftende selskaber deltager i budgetbeslutninger

ii) fælles beslutninger om investeringer

iii) fælles beslutninger om optimering af anlægget og om produktudvikling.

(48) Ovennævnte note indeholder tillige følgende: »En aftale af denne karakter vil afspejle den forretningsmæssige samstemmighed mellem Shell og Exxon. Denne samstemmighed går langt ud over en forarbejdningsaftale ... Det planlagte samarbejde passer imidlertid helt naturligt ind i en fleksibel og enkel form for aftale om et fælles projekt, idet man dermed skaber det afgørende grundlag for skræddersyede beslutninger, så aktiviteterne kan styres på en måde, der bedst passer til parternes varierende krav«.

(49) Kommissionen konkluderer derfor, at CIPEN's samordnede ledelsesstruktur giver Exxon og Shell fælles kontrol.

b) *Begrænsninger som følge af fælles virksomhed og fælles kontrol*

(50) Exxon og Shell er konkurrenter på det overordnede relevante marked, nemlig det oligopolitiske EF-marked for LDPE/LLDPE (som skal holdes ude fra HDPE og anden termoplast), hvor de i 1991 var henholdsvis fjerde- og femtestørste producent med en markedsandel på henholdsvis 11,5 % og 8,5 %. HPDE-markedet er muligvis også relevant, så Exxon og Shell må tillige betragtes som konkurrenter på dette marked.

Forholdet er således, at

— Exxon producerer LDPE i Belgien og LLDPE/HDPE i Saudi-Arabien, Shell producerer LDPE i Det Forenede Kongerige, Frankrig og Tyskland. Shell producerer HDPE i Tyskland og polypropylen i Tyskland og Det Forenede Kongerige; Exxon producerer polypropylen i Frankrig.

— Exxon er i stand til selv at etablere produktionsfaciliteter for LLDPE/HDPE i fællesmarkedet, og Shell er i stand til selv at påbegynde en produktion af LLDPE/HDPE. Shell og Exxon er i stand til at oprette polypropylenfaciliteter i fællesmarkedet hver for sig.

(1) Følgende hovedelementer indgår i projektet om etablering af et anlæg til produktion af ethylen i Mosmorran: I henhold til produktionsaftalen mellem Exxon og Shell (juli 1980) skal Exxon Chemical Ltd forarbejde råmaterialer, som ejes og leveres af Shell, til ethylen, som skal leveres til Shell, på anlægget, som Exxon har eneansvaret for at lede og drive. Shell skal aftage den pågældende ethylen fra Exxon. Exxon træffer alle afgørelser med hensyn til udformning, konstruktion, drift, udbygning, ændring og udskiftning af anlægget.

(51) For Exxons vedkommende dokumenteres denne mulighed for det første af den knowhow, selskabet har og anvender på sine LLDPE/HDPE-anlæg uden for Europa (Exxon har tilladelse til at producere, bruge og sælge LLDPE/HDPE ved hjælp af UCC-teknik), og af selskabets polypropylenanlæg i NDG. For Shells vedkommende bør det bemærkes, at alle andre polyethylenproducenter enten selv har kunnet udvikle deres egen teknik eller kunnet erhverve en sådan på licensbasis, og at Shell i fællesskab med BASF (ROW) ejer et LLDPE/HDPE-anlæg i Tyskland med en kapacitet på 15 000 tons årligt. I henhold til et notat til bestyrelsen for Shell Petroleum NV fra oktober 1989 har Shell desuden (før maj 1992) solgt en »forsalgsmængde« LLDPE, som var købt hos Exxon. Shell har således selv samlet handelsmæssige erfaringer inden for denne sektor. Shell har allerede erfaringer med produktion og salg af polypropylen.

(52) For det andet ville et Exxon- og/eller et Shell-ejet LLDPE/HDPE-anlæg med halv så stor en kapacitet som joint venture-selskabet rent størrelsesmæssigt være en både teknisk og økonomisk mulig løsning (110 000 tons), hvilket fremgår af, at andre virksomheder har LLDPE/HDPE-anlæg af samme eller endda mindre størrelse.

(53) Exxons og Shells etablering af et fælles produktionsselskab, som skal drives på de samme markeder som de stiftende selskaber, der er og fortsat vil være konkurrenter, må derfor undersøges og vurderes i lyset af artikel 85, stk. 1.

(54) Når det skal vurderes, om aftalerne mellem Exxon og Shell har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen, skal der tages hensyn til den juridiske og økonomiske sammenhæng, især til forholdene på det relevante marked og parternes position på disse. Selv om EF-Domstolen endnu ikke har udtalt sig specifikt om joint venture-selskaber, skal Kommissionen hele tiden holde sig for øje, hvor central en rolle erhvervsaktørernes uafhængighed indtager i forbindelse med deres forretningsbeslutninger, som ikke må underkastes gensidig påvirkning.

(55) CIPEN er er joint venture-selskab, som de stiftende selskaber udelukkende har givet en virksomheds produktionsfunktioner (del funktionelt joint venture-selskab). Da joint venture-selskabet forarbejder råmaterialer fra moderselskaberne til polyethylen (som Exxon og Shell også fortsat producerer og forhandler individuelt), som skal tilbageleveres til moderselskaberne, svækkes konkurrencen mellem de deltagende virksomheder på grund af samarbejdets markedsnærhed og tilbøjeligheden til at ensrette afregningspriserne (punkt 40 i meddelelse fra Kommissionen om joint venture-selskaber oprettet i samarbejdsøjemed).

(56) De stiftende selskaber har foretaget en betydelig investering i det nye produktionsanlæg, som repræsenterer en betydelig andel (omkring 17 %) af deres samlede aktivteter på LDPE/LLDPE-markedet (hvor der er risiko for, at den eksisterende ubalance mellem produktionskapacitet og efterspørgsel vil fortsætte i de nærmeste år), og sælger anlæggets produktion uden yderligere forarbejdning. Det forhold, at selskaberne opretter og driver CIPEN som et joint venture-selskab, implicerer et direkte og vedvarende samarbejde, som påvirker deres nuværende og fremtidige konkurrencemæssige adfærd og deres uafhængighed.

(57) Med hensyn til HDPE-markedet mener Kommissionen imidlertid, at konkurrencebegrænsningerne ikke er af betydning, idet Exxons og Shells nuværende stilling på HDPE-markedet ikke er særlig markant. Shell har kun 50 % i joint-venture selskabet ROW, som ejes i fællesskab med BASF, og som kan producere 215 000 tons HDPE årligt, og Exxon har slet ikke noget HDPE-anlæg i EF. Exxon kan naturligvis eksportere HDPE fra Mellemøsten og USA, men prognoserne for det næste årti viser et fald i den samlede import fra USA, da der forventes en udligning af priserne på verdensmarkedet, og da udbuddet på hjemmemarkedet vil øges. Det skal på den anden side inddrages i overvejelserne, at Shell er den næststørste producent af polypropylen (sammen med Hoechst og efter Himont), som delvis konkurrerer med HDPE. Exxon er desuden en af de større polypropylenproducenter i USA og har siden udgangen af 1992 haft sit eget anlæg inden for EF i NDG (140 000 tons/år). Af disse grunde betragter Kommissionen Exxon og Shell som konkurrenter, men da konkurrencen inden for polymerer mellem HDPE og polypropylen ikke er særlig stor, mener Kommissionen samtidig, at CIPEN's aktiviteter i lyset af selskabets nuværende størrelse og den nuværende situation på det oligopolitiske HDPE-marked samt i lyset af det forhold, at HDPE kun delvis kan substitueres af polypropylen, medfører en konkurrencebegrænsning, der ikke er særlig markant.

(58) Denne konkurrencebegrænsning (der er markant på LDPE/LLDPE-markedet, men ikke på HDPE-markedet), som ikke forudsætter, at parterne direkte har haft noget sådant til hensigt, illustreres godt af investerings- og produktionsforholdene :

I. Investering

(59) Da de stiftende selskaber besluttede at oprette et nyt produktionsanlæg i fællesskab, måtte de koordinere deres investeringsplaner og opgive muligheden af selv at udvide deres egne polyethylenaktiviteter, hvilket de i kraft af deres almene størrelse og erfaring inden for området sagtens kunne have gjort. Med hensyn til investeringer inden for GIE's rammer kan hverken generalforsamlingen eller direktøren handle i strid med en af aktionærernes interesser, førstnævnte fordi dens beslutninger skal træffes enstemmigt, sidstnævnte på grund af revisionschefens kontrolbeføjelser. Generalforsamlingens og direktørens beslutningsbeføjelser begrænses af CIPEN's behov for at varetage sine aktionærers interesser. Selv om medlemmerne hver for sig kan foretage selvstændige investeringer uden for GIE's rammer, vil deres investeringsbeslutninger vedrørende LDPE-LLDPE blive påvirket af de beslutninger, der træffes i fællesskab med den anden part i et anlæg, der tegner sig for en betydelig og teknisk set meget avanceret del af begge parters aktiviteter på LDPE/LLDPE-markedet. Beslutningen om at etablere et fælles anlæg vil mærkbart reducere muligheden for, at en af parterne vil foretage større investeringer i en produktionskapacitet, der skal konkurrere med joint venture-selskabet, eftersom der er investeret et betydeligt beløb i dette joint venture-selskab ([1]). Det mål, parterne ønsker at nå med deres samarbejde, vil således i sig selv begrænse konkurrencen mellem Exxon og Shell på LDPE/LLDPE-markedet. Denne konkurrencebegrænsning vil altså indirekte påvirke parternes egen konkurrencemæssige position.

II. Produktion

(60) Exxon og Shell vil uundgåeligt blive nødt til at koordinere deres produktion inden for CIPEN. Selv om begge parter har ret til at bruge produktionsfaciliteterne i samme tidsperiode og til de ønskede kvaliteter, må de hver for sig nødvendigvis tage hensyn til den anden parts planer, som de vil kunne erhverve en betydelig viden om, samt respektere produktionsfaciliteternes begrænsninger, når der produceres for den anden part. Hvert stiftende selskab er forpligtet til at aftage den mængde LLDPE/HDPE, der svarer til det råmateriale, som det pågældende selskab har leveret, samt til at levere den ethylen og 1-buten, der kræves til fremstilling af lineær polyethylen i den driftsperiode, som selskabet har fået tildelt (50 %).

(61) Exxons og Shells samordning af deres produktionsprogrammer for lineær polyethylen i joint venture-selskabet forstærkes af ethylenleveringsaftalerne. I lyset af de økonomiske realiteter i form af ethylenleveringsaftalerne, som i praksis giver eksklusivitet, og deres juridiske opbygning, står det klart, at

i) der kun leveres ethylen til CIPEN, der er fremstillet af de stiftende selskaber

i) Exxons og Shells swap-ordninger for ethylen indirekte udvider samordningen af deres polyethylenproduktion til at omfatte anlæg, som ikke indgår i joint venture-selskabet (Exxons LDPE-anlæg i Belgien).

(62) Denne konkurrencefjendtlige virkning fjernes ikke ved, at parterne hver for sig fortsat sælger LDPE/LLDPE-produkter, herunder joint venture-selskabets produktion ([2]). Da salgspriserne stort set er de samme, er det afgørende konkurrenceparameter den generelle investerings- og produktionsstrategi, hvilket netop er det, samordningen i joint venture-selskabet vedrører.

(63) Den konkurrencefjendtlige effekt elimineres heller ikke ved de ændringer af aftalerne, som fulgte Kommissionens supplerende meddelelse af klagepunkter. Det er korrekt, at disse ændringer skaber en større autonomi i den daglige ledelse og bedre mulighed for at foretage separate investeringer og tilpasse joint venture-selskabets produktion til de stiftende selskabers respektive behov. Den valgte samarbejdsform adskiller sig imidlertid stadig fra de forskellige former for passiv investering eller langsigtede forarbejdningsaftaler. De fastsatte bestemmelser går faktisk ud over det strengt nødvendige for, at joint venture-selskabet kan etableres og drives fornuftigt teknisk og administrativt set, og fører til en samordning af parternes konkurrencemæssige adfærd ([3]):

— Med hensyn til nye investeringer inden for joint venture-selskabet gælder det stadig, at fælles fremtidige investeringer, der ikke går ud over den bemyndigelse, som direktøren har i det årlige budget, er resultatet af en fælles beslutning, idet de er fastsat i budgettet, som er godkendt af generalforsamlingen, samt at fælles fremtidige investeringer, der går ud over den bemyndigelse, som direktøren har i det årlige budget, ligeledes er resultatet af en fælles beslutning, idet det skal forelægges generalforsamlingen. Desuden har den ene part ikke lov

([1]) Kommissionens beslutning 88/88/EØF — Olivetti/Canon (EFT nr. L 52 af 26. 2. 1988, s. 51).

([2]) Se fodnote ([1]). Samarbejdets virkning på de stiftende selskabers videresalgspriser var i dette tilfælde et supplerende punkt.

([3]) Kommissionens beslutning 87/100/EØF — Mitchell Cotts/Sofiltra (EFT nr. L 41 af 11. 2. 1987, s. 31).

til at foretage en separat investering inden for GIE, hvis den anden part ønsker, at en sådan investering foretages i fællesskab. Den part, der foretager en separat investering, må desuden kun foretage denne investering, hvis den anden parts produktionsrettigheder ikke falder til under 33 %. Der er derfor stadig tale om en samordning af den konkurrencemæssige adfærd på investeringsområdet.

— Med hensyn til den daglige ledelse gælder det stadig, at direktøren, selv om han har større autonomi, altid skal udføre de fælles beslutninger, der følger af budgettet, som er godkendt af generalforsamlingen.

— Med hensyn til produktionsrettighederne gælder det stadig, at parterne hver for sig nødvendigvis må tage hensyn til den anden parts planer, som de vil kunne erhverve en betydelig viden om, og respektere det fælles produktionsanlægs begrænsninger, når det producerer for den anden part.

Det skal særlig fremhæves, at den informationsstrøm, der flyder mellem Exxon og Shell, og som joint venture-selskabets struktur giver mulighed for, er det grundlag, hvorpå den enkelte part kan planlægge sin polyethylenproduktion og tilpasse den efter det, den anden part vælger. Denne gensidige afhængighed har en direkte virkning på produktionsplanerne for Exxons og Shells joint venture-selskab (hvilket muliggør — som konstateret i Kommissionens undersøgelse af, hvordan joint venture-selskaber fungerer i praksis — en fuldstændig udligning af de mængder, som de to selskabsdeltagere producerer, eller en samtidig indstilling af joint venture-selskabets produktion), men også en indirekte virkning (spill-over- eller koncerneffekten) på produktionsplanerne for polyethylen i Exxon- og Shell-koncernerne som sådan. Således medfører enhver forøgelse, reduktion eller indstilling af produktionen, som en part beslutter med henblik på at tilpasse sin adfærd efter den anden parts valg inden for joint venture-selskabet, at den pågældende parts koncern må foretage en generel fornyet vurdering af produktionsplanerne for alle polyethylenanlæg, der hører ind under den pågældende koncern.

c) *Virkningen på samhandelen mellem medlemsstater*

(64) Exxons og Shells joint venture-selskab samt dermed forbundne aftaler kan få en mærkbar virkning på samhandelen mellem medlemsstater. Aftalerne berører producenter, der leverer disse produkter overalt i EF, og lineær, polyethylen fra joint venture-selskabet skal forhandles bl.a. overalt i EF.

C. Artikel 85, stk. 3

(65) Aftalen mellem Exxon og Shell opfylder betingelserne for fritagelse i henhold til artikel 85, stk. 3. De bidrager til at forbedre produktionen af varer og fremmer den tekniske og økonomiske udvikling, samtidig med at de sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelen herved.

(66) I den ændrede udgave, der blev foranlediget af Kommissionens supplerende meddelelse af klagepunkter, pålægges de pågældende virksomheder ikke begrænsninger, som ikke er nødvendige for at nå disse mål. Endelig gives der i disse aftaler ikke virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer.

a) *Forbedring af produktionen*

Fremme af den tekniske og økonomiske udvikling

(67) Ifølge aftalerne mellem parterne vil der kunne bygges et nyt LLDPE/HDPE-anlæg, som vil være det første anlæg i EF, der udnytter Unipol-teknikken.

Denne teknik giver stor fleksibilitet (hvorved anlægget i NDG kan producere flere forskellige kvaliteter lineær polyethylen) og stor effektivitet (hvorved anlægget i NDG kan producere polyethylen til konkurrencedygtige priser). I en verden med konstant tekniske fremskridt skulle det forhold, at der på EF-markedet vil forefindes en yderligere LLDPE-mængde, der er fremstillet med lave omkostninger, opmuntre kunderne til at udskifte ældre ekstrusionsanlæg (som forarbejder en blanding af LDPE og LLDPE — i modsætning til nye anlæg, som kan klare ren LLDPE) og udnytte de fordele, som LLDPE byder i forhold til LDPE med hensyn til en »nedjustering« (tyndere folier med samme styrke). Dette ville medføre en formindskelse af kundernes brug af råmaterialer, af omkostninger samt af mængden af plastaffald.

(68) Man skal desuden tage hensyn til, at man som følge af de to ethylenproducenters oprettelse af et fælles LLDPE/HDPE-produktionsselskab, som på grund af swap-udvekslingsaftalerne ikke kræver transport af ethylen, kan undgå de med denne transport forbundne sundheds- og sikkerhedsirisci.

(69) Der kan desuden opnås betydelige omkostningsbesparelser ved, at CIPEN drager fordel af Exxons nuværende licens til Unipol-teknikken, idet man kan undgå udgifterne til en ny Unipol-licens eller til at udvikle og etablere alternative teknikker.

b) *Fordele for forbrugerne*

(70) Dette har en fordelagtig virkning for kunderne, og forbrugerne vil samtidig profitere af, at der i EF indføres en produktion af LLDPE på grundlag af Unipol-teknikken, og af, at der vil være betydelige mængder LLDPE fremstillet med lave omkostninger til rådighed på markedet. Exxon/Shell joint venture-selskab samt de dermed forbundne aftaler indeholder ingen elementer, der forhindrer forbrugerne i at få andel i de fordele, der opstår, når CIPEN kan producere LLDPE med lavere omkostninger. Det skal især fremhæves, at ingen af de to stiftende selskaber er afhængig af det andet med hensyn til råmaterialer (ethylen). Shells råmaterialomkostninger for LLDPE/HDPE ex NDG vil på grund af swap-aftalerne for ethylen være baseret på Shells omkostninger ved at producere ethylen på sit anlæg i Moerdijk, medens Exxons råmaterialomkostninger vil være baseret på forholdene i krakningsanlægget i NDG. Da det er højst usandsynligt, at ethylen fra Moerdijk og NDG vil være forbundet med samme omkostninger, og da de to parter har hver sin marketingorganisation og hver deres marketingsstrategier, vil der også med hensyn til den LLDPE, der produceres i CIPEN, eksistere konkurrence mellem Exxon og Shell — selv om den er begrænset på grund af samarbejdet i joint venture-selskabet — hvormed forbrugerne sikres en rimelig andel af fordelen ved en forbedring af produktionen og øget teknisk og økonomisk udvikling.

(71) Det forhold, at LLDPE i forhold til LDPE ofte har en højere ydeevne, vil desuden resultere i, at forbrugerne får forbedrede produkter. Det bør desuden bemærkes, at mange forbrugere — i en tid, hvor offentligheden bliver mere og mere opmærksom på naturressourcernes begrænsning og de forskellige miljøtrusler — vil opfatte det som positivt, hvis man reducerer brugen af råmaterialer samt mængden af plastaffald og undgår de miljørisici, der er forbundet med transport af ethylen.

c) *Nødvendigheden af begrænsningerne*

(72) De konkurrencebegrænsninger, der hidrører fra aftalerne mellem Exxon og Shell som ændret på grund af Kommissionens supplerende meddelelse af klagepunkter, er nu reduceret til det minimum, der er nødvendigt, for at man kan nå ovennævnte mål ved hjælp af et fælles produktionsselskab, der fungerer på pålidelig vis.

(73) I henhold til de ændrede aftaler vil der stadig foregå en vis samordning af den konkurrencemæssige adfærd mellem Exxon og Shell for så vidt angår investeringer og produktion af LLDPE/LLDPE. Dette samarbejde gennemføres imidlertid på en måde, der giver så få begrænsninger af konkurrencen som muligt, således at partene kan opretholde den økonomiske autonomi, som kendetegner uafhængige operatører på markedet, i videst muligt omfang.

(74) Den reducerede form for samordning er nødvendig for at opnå ovennævnte produktionsmæssige, tekniske og økonomiske forbedringer.

Det er af følgende grunde usandsynligt, at en af parterne selv ville have bygget et sådant effektivt og pålideligt LLDPE/HDPE-anlæg:

a) selv om både Shell og Exxon er økonomisk stærkere selskaber, ville der under de givne markedsforhold ikke være et tilstrækkeligt incitament til selv at investere 100 % af kapitalen i et særdeles effektivt og pålideligt LLDPE/HDPE-anlæg som CIPEN, der koster omkring 1 000 mio. ffr.

b) selv om både Exxon og Shell er i stand til individuelt at etablere LLDPE/HDPE-faciliteter i fællesmarkedet med den halve kapacitet af joint venture-selskabet, er det teknisk og økonomisk set mest fornuftigt at etablere blot et enkelt reaktoranlæg med den avancerede gasfaseproces.

(75) Målet med det nuværende samarbejde kunne ikke under de specifikke omstændigheder, der gælder i dette tilfælde, være nået ved hjælp af en langsigtet forarbejdningsaftale eller ved hjælp af en rent økonomisk deltagelse i projektet, idet udviklingen af kvalitetsprogrammet samt investeringsplanlægningen er forbundet med komplekse spørgsmål, som kræver at begge parter udøver visse funktioner for at kontrollere selskabets struktur.

(76) Unipol-processen gør det muligt at producere et meget stort antal forskellige reaktorkvaliteter, der omfatter talrige kombinatoner af de mange forskellige centrale produktkarakteristika som f.eks. smelteindeks, vægtfylde, comonomer-indhold osv. Slutfasen for det enkelte produkt kan skræddersyes, således at man ved tilsætning af forskellige pakker kan skabe specifikke egenskaber, som opfylder kundernes anvendelseskrav. Som følger heraf vil CIPEN's anlæg kunne producere mange forskellige kvaliteter lineær polyethylen. Da nogle kvaliteter ikke rationelt kan fremstilles efter hinanden, vil parterne sandsynligvis ønske at producere et meget begrænset antal kvaliteter i en given produktionsperiode. Parterne har derfor brug for et forum, hvor de kan drøfte og fastsætte, hvilke specifikke kvaliteter der skal produceres nu (udvælgelse af kvalitetsprogram) og i fremtiden (ny/eksperimentel produktudvikling).

Følgelig er en grundig fastlæggelse af kvalitetsprogrammet, forøgelse af kapaciteten og planlægning af kvalitetscyklusser centrale elementer i en effektiv styring af CIPEN's forarbejdningsanlæg, der er karakteriseret ved ovennævnte fleksible produktionssystem. Under disse særlige omstændigheder må begge stiftende selskaber nødvendigvis involveres i den bilaterale afgørelse af sådanne forhold i form af en bilateral interaktiv beslutningsproces.

Hvis ikke generalforsamlingen skulle træffe sine afgørelser enstemmigt, og Exxons direktør (den daglige ledelse) og Shells revisionschef (den interne kontrol) deltes om beføjelserne, kunne parterne ikke effektivt styre et joint venture-selskab, hvori de har foretaget betydelige investeringer, og som på grund af ovennævnte kompleksitet i en fleksibel produktion af de forskellige kvaliteter kræver en interaktiv og løbende beslutningsproces.

(77) Det betyder imidlertid ikke, at alle beslutninger vedrørende det nye produktionsanlæg skal tages i fællesskab. Joint venture-selskabets nuværende struktur sikrer:

— større muligheder for at træffe beslutninger om separate investeringer både uden for og inden for GIE, idet sådanne separate investeringer ikke er underkastet en betingelse om, at det skal ligge »inden for anlæggets produktionsmuligheder som fastsat af generalforsamlingen«, men en betydeligt mere objektiv betingelse om, at »sådanne investeringer ikke må forringe de tekniske muligheder, som GIE's produktionsanlæg for lineær polyethylen har«. De oprindelige bestemmelser om nye investeringer i CIPEN's faciliteter, hvorefter sådanne investeringer reelt var betinget af den anden parts samtykke, udgjorde faktisk en unødvendig konkurrencebegrænsning. Selv om det ganske vist er både nødvendigt og acceptabelt, at man ikke tillader en påtænkt individuel investering i selve anlægget, hvis den anden part ønsker, at en sådan investering skal foretages i fællesskab, må det være muligt for den part, der påtænker at foretage en sådan investering, at foretage den alene, hvis driften af anlægget ikke bringes i fare, og den anden part nægter at deltage i den foreslåede investering. Da de nye aftaler under de interne regler og driftsbestemmelser vedrørende nye investeringer i anlægget tager hensyn til disse krav, går de ikke ud over, hvad der er nødvendigt for, at CIPEN kan nå sine mål

— mulighed for, at den ene part — hvis den anden part ikke udnytter sine produktionsrettigheder fuldt ud — kan overtage de uudnyttede rettigheder helt eller delvis uden først at skulle høre den anden part, idet en sådan ekstra mængde ikke som i de oprindelige aftaler er underkastet en betingelse om, at der afholdes et møde mellem Exxon og Shell, hvor »en mulig omfordeling af deres respektive produktionsrettigheder omgående drøftes«, men en betydelig mere objektiv betingelse om, at den interesserede part skal »informere direktøren om, at de uudnyttede produktionsrettigheder påtænkes overtaget helt eller delvis, og derfor skal faktureres af GIE til den pågældende part til en pris, der svarer til den del af de faktiske faste omkostninger, der er forbundet med den del af produktionsrettighederne, som overtages. GIE refunderer omgående den part, der ikke har udnyttet sine produktionsrettigheder, det beløb, som den anden part således indbetaler«.

Generelt set er det rimeligt, at parterne disponerer over en andel af CIPEN's produktionskapacitet, der svarer til deres respektive interesser i CIPEN. I en situation, hvor den ene part underudnytter sin andel af anlæggets produktionskapacitet, må den anden part have mulighed for at overtage den uudnyttede kapacitet helt eller delvis uden førstnævnte parts udtrykkelige eller stiltiende samtykke. Medens de oprindelige bestemmelser om aftagne

mængder krævede et sådant samtykke fra den anden part og således begrænsede de stiftende selskabers autonomi i deres produktionsbeslutninger i et omfang, der gik ud over, hvad der var nødvendigt for, at joint venture-selskabet kunne fungere, kan den ene part nu efter ændringerne af aftalen om anlæggets udnyttelse beslutte helt eller delvis at udnytte den del af anlæggets driftstid, som den anden part ikke udnytter, uden at indhente den anden parts samtykke. For så vidt angår anlæggets udnyttelse udgør aftalerne derfor ikke længere en unødvendig konkurrencebegrænsning

— direktørens større uafhængighed i den daglige ledelse af joint venture-selskabet, idet hans beføjelser ikke længere begrænses — som det var tilfældet i de oprindelige aftaler — af driftsudvalget, som nu er blevet erstattet af et rådgivende udvalg, som indkaldes på direktørens foranledning og høres af direktøren vedrørende forhold af administrativ eller teknisk karakter. Hvor begge stiftende selskabers deltagelse i budgetbeslutninger samt beslutninger om fælles fremtidige investeringer, optimering af anlægget og produktudvikling må betragtes som forhold, der er direkte forbundet med den fælles kontrol med joint venture-selskabet, må den daglige ledelse af anlægget organiseres på en måde, som forhindrer de stiftende selskaber i konstant at påvirke de af CIPEN's aktiviteter, der ikke direkte er forbundet med en fleksibel produktion af kvalitetsprogrammet.

Dette er opnået ved at give CIPEN's direktør vidtgående autonomi i forbindelse med den daglige ledelse af anlægget. Hvis et driftsudvalg — med repræsentanter for begge parter som medlemmer som oprindeligt fastsat — havde haft ansvaret for de fleste beslutninger vedrørende drift og ledelse af joint venture-selskabet, ville der være åbnet mulighed for en konstant strøm af konkurrencemæssigt følsomme oplysninger mellem parterne.

Den nye ordning, hvorefter direktøren med støtte fra det rådgivende udvalg har ansvaret for den daglige ledelse af anlægget, reducerer denne risiko for upassende samarbejde mellem parterne og opfylder i modsætning til den oprindelige ordning kravet om, at den skal være nødvendig for, at anlægget kan drives gnidningsløst.

(78) I denne sammenhæng må leveringsaftalerne, især ethylen-swap-aftalen, anses for at indeholde begrænsninger, som er accessoriske i forhold til de konkurrencebegrænsninger, der hidrører fra selve joint venture-selskabet. I Kommissionens meddelelse om vurdering i forhold til EF-traktatens artikel 85 af joint venture-selskaber oprettet i samarbejdsøjemed hedder det: »der kræves således ingen selvstændig begrundelse for accessoriske begrænsninger i forhold til kriterierne i artikel 85, stk. 3.« og »de fritages i princippet for den samme periode som joint venture-selskabet«, idet »der gælder samme fritagelseskriterier for begge« (punkt 67 i Kommissionens meddelelse).

d) *Udelukkelse af konkurrencen*

(79) Aftalen mellem Exxon og Shell giver ikke parterne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer.

(80) Aftalerne udelukker faktisk ikke konkurrence mellem parterne, selv om konkurrencen begrænses af samarbejdet i joint venture-selskabet. Begge parter kan via CIPEN — men ikke kun via CIPEN — producere bestemte mængder LLDPE/DPE i et fællesejet og Exxon-drevet anlæg, og parterne har nu ændret de oprindelige aftaler med henblik på at sikre, at de to selskaber fortsat optræder som særskilte og i videst muligt omfang uafhængige konkurrenter på LDPE/LLDPE-markedet.

(81) Efter gennemførelsen af aftalerne ligger Exxons og Shells samlede andel af produktionskapaciteten for LLDPE/LLDPE på ca. 22 % og deres samlede markedsandel på et tilsvarende niveau. I lyset heraf begrænser joint venture-selskabet ganske vist konkurrencen mellem parterne, men det udelukker ikke konkurrencen, og selv hvis man tager hensyn til de to koncerners samlede markedsandel, sikrer størrelsen af de andre konkurrenter på markedet, at en funktionsdygtig konkurrence ikke udelukkes.

Dette er i overensstemmelse med Kommissionens meddelelse om vurdering i forhold til EF-traktatens artikel 85 af joint venture-selskaber oprettet i samarbejdsøjemed som (i punkt 63) fastsætter, at »den grænse for markedsandelen på 20 %, der er fastsat i gruppefritagelsesforordningerne, kan benyttes som udgangspunkt ved vurderingen af konkrete tilfælde af joint venture-selskaber inden for produktion«. Da Exxons og Shells samlede andel af produktionskapaciteten for LDPE/LLDPE kun marginalt overstiger den fastsatte grænse, og da markedsstrukturen fortsat vil sikre konkurrencen, som ganske vist er reduceret (på grund af parternes samarbejde i joint venture-selskabet), men ikke desto mindre tilstrækkelig, er en individuel fritagelse berettiget.

(82) For så vidt angår Unipol-teknikken indeholder teknologiaftalen om lineær polyethylen og de andre anmeldte aftaler mellem Exxon og Shell desuden ingen bestemmelser med afskærmende virkning. Denne virkning forhindres tillige i at opstå, i og med at adskillige selskaber tilbyder deres poylethylenteknik i licens, nemlig ICI, BASF, UCC, Philips, USI, BP, Dupont, Mitsui, CDF, Montedison, Amoco, Stomicarbon og Atochem.

Fritagelsens varighed, betingelser og påbud

(83) Artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 17 fastsætter, at fritagelser i henhold til artikel 85, stk. 3, skal gives for et bestemt tidsrum, og at der kan knyttes betingelser og påbud til dem.

(84) I lyset af aftalernes karakter og udsigterne for polyethylenindustrien og dennes markeder på kort og mellemlang sigt samt især i lyset af, at Exxon skal drive det fælles anlæg i en indledende periode på 15 år fra ibrugtagningstidspunktet, anses den passende varighed af fritagelsen, som tjener det formål, der nævnes i artikel 85, stk. 3, for at være en periode på ti år fra det tidspunkt at regne, hvor de ændrede aftaler blev anmeldt første gang (29. maj 1992 til 28. maj 2002). En kortere fritagelsesperiode ville ikke i tilstrækkeligt omfang tage hensyn til, hvor vigtig parternes investering i joint ventureselskabet er.

(85) For at give Kommissionen mulighed for at overvåge de fritagne aftaler, som det kræves i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 17, og især for at holde Kommissionen informeret om ændringer i de faktiske forhold, som er af væsentlig betydning for, at beslutningen om fritagelse er blevet truffet, som krævet i artikel 8, stk. 3, litra a), skal Exxon og Shell på forhånd informere Kommissionen om enhver fornyelse af, udvidelse af omfanget eller karakteren af, ændringer i eller tilføjelser til aftalerne (herunder parternes identitet) samt om enhver produktionsstandsning i Exxons og Shells joint venture-selskab (med angivelse af varigheden af og begrundelsen for standsningen).

(86) For at Kommissionen kan kontrolelre, om Exxon og Shell overholder alle de betingelser, der fastsættes i denne fritagelsesbeslutning og at konkurrencen ikke begrænses uretmæssigt eller yderligere, skal parterne hvert år indsende en beretning om LDPE, om LLDPE og om HDPE til Kommissionen. Rapporterne skal indeholde oplysninger om produktionen og salget af LDPE, af LLDPE og HDPE fordelt på den enkelte part, på datterselskaber eller selskaber, som den pågældende part kontrollerer, i fællesmarkedet, i hver enkelt medlemsstat og i andre lande, med særskilt angivelse af oplysningerne om CIPEN's produktion. Rapporterne skal indsendes til Kommissionen senest to måneder efter udløbet af den periode, de dækker. Første rapport skal dække perioden 1. januar 1993 til 31. december 1993 og skal sendes til Kommissionen senest en måned efter denne beslutnings bekendtgørelse.

(87) Kommissionen skal især også afgøre, om en planlagt udvidelse af CIPEN's kapacitet vil nødvendiggøre en fornyet behandling af sagen i henhold til artikel 85, stk. 3, idet der som følge af den eller de planlagte udvidelser kunne opstå en situation, hvor det ikke ville være nødvendigt at fortsætte et fælles ejerskab af eller en fælles kontrol med et anlæg som CIPEN.

Hvis CIPEN (for at give et ekstremt eksempel) planlagde en fordobling af sin kapacitet, måtte det overvejes, om der ikke skulle etableres to separate Exxon- og Shell-produktionsanlæg. Exxon og Shell skal derfor underrette Kommissionen på forhånd om planlagte ændringer i kapaciteten uden for og inden for GIE for så vidt angår de produkter, der behandles i denne beslutning.

(88) Kommissionen forbeholder sig desuden ret til at anmode parterne om enhver oplysning, den betragter som nødvendig for at kunne kontrollere, at konkurrencen ikke begrænses mere end tilladt i henhold til denne beslutning —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

I overensstemmelse med artikel 85, stk. 3, erklæres EF-traktatens artikel 85, stk. 1, for perioden 29. maj 1992 til 28. maj 2002 for uanvendelig på aftalerne mellem visse kemiselskaber i Exxon-koncernen og visse kemiselskaber i Shell-koncernen om levering af råmaterialer samt etablering, finansiering, bygning, ledelse og drift af et joint venture-selskab inden for produktion af lineær polyethylen benævnt »Compagnie Industrielle des Polyéthylene de Normandie« (CIPEN) under et fransk selskab i Exxon-koncernen og et fransk selskab i Shell-koncernen.

Artikel 2

Til fritagelsen efter artikel 1 knyttes følgender betingelser:

1. Exxon og Shell underretter på forhånd hver for sig Kommissionen om enhver fornyelse af, udvidelse af omfanget eller karakteren af, ændringer i eller tilføjelser til de i artikel 1 omhandlede aftaler (herunder parternes identitet), samt om enhver produktionsstandsning i Exxons og Shells joint venture-selskab (med angivelse af varigheden af og begrundelsen for standsningen).

2. I fritagelsesperioden indsender Exxon hvert år en rapport til Kommissionen, som skal have den i hænde senest to måneder efter udløbet af den periode, som rapporten dækker. Den første rapport dækker perioden 1. januar 1993 til 31. december 1993 og sendes til Kommissionen senest en måned efter denne beslutnings bekendtgørelse.

   Rapporten skal omhandle aktiviteterne i forbindelse med produktionen og salget af LDPE, LLDPE og HDPE og for hvert enkelt produkts vedkommende indeholde oplysninger om den mængde, som er produceret og den mængde solgt af Exxon, dets datterselskaber samt selskaber, Exxon kontrollerer, i EF som helhed, i hver enkelt medlemsstat og i andre lande, i hvert enkelt tilfælde med særskilt angivelse af CIPEN's produktion.

3. I fritagelsesperioden indsender Shell hvert år en rapport til Kommissionen, som skal have den i hænde senest to måneder efter udløbet af den periode, som rapporten dækker. Den første rapport dækker perioden 1. januar 1993 til 31. december 1993 og sendes til Kommissionen senest en måned efter denne beslutnings bekendtgørelse.

   Rapporten skal omhandle aktiviteterne i forbindelse med produktionen og salget af LDPE, LLDPE og HDPE og for hvert enkelt produkts vedkommende indeholde oplysninger om den mængde, som er produceret og den mængde solgt af Shell, dets datterselskaber samt selskaber, Shell kontrollerer, i EF som helhed, i hver enkelt medlemsstat og i andre lande, i hvert enkelt tilfælde under separat angivelse af CIPEN's produktion.

4. Exxon og Shell informerer hver for sig på forhånd Kommissionen om enhver påtænkt ændring af kapaciteten uden for eller inden for groupement d'intérêt économique med hensyn til de produkter, der er omfattet af denne beslutning.

5. Exxon og Shell besvarer enhver anmodning om yderligere oplysninger, som Kommissionen anser for nødvendige for at bekræfte, at konkurrencen ikke begrænses mere end tilladt i denne beslutning.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til følgende virksomheder:

— Exxon Chemical International Inc.
(på Exxon-koncernens vegne)
boulevard du Souverain 280
B-1160 Bruxelles

— Shell International Chemical Company Limited
(på Shell-koncernens vegne)
Shell Centre
GB-London SE1 7 PG.

Udfærdiget i Bruxelles, den 18. maj 1994.

På Kommissionens vegne

Karel VAN MIERT

Medlem af Kommissionen